

ÖPPET BREV TILL SVERIGES REGERING OCH RIKSDAG

Industrin riskerar massvarsel

Ett år in i pandemin. Ingen kunde väl ana att vi ett år efter att WHO utlyste en global pandemi skulle stå där vi står. Ingen kunde väl heller ana vilka följer pandemin skulle få för de globala leveranskedjorna och dessa problem kan få förödande långsiktiga konsekvenser om det inte skyndsamt tas fram en strategi.

Faktum är att regeringen och riksdagen var snabba att agera när orderböckerna ekade tomma i mars 2020. Vi som arbetar nära näringslivet förde dagliga samtal med företagare, allt annat lades åt sidan, och vi agerade ofta en stöttande axel att luta sig mot. Hur länge totalstoppet i efterfrågan för nästan samtliga branscher inom industrin skulle pågå var ovisst. En enkät utskickat av Handelskammaren Jönköpings län hade närmare 90% av företagen drabbats av minskade order i slutet av mars. Korttidspermittering och omställningsstöd var nödvändigt för att kunna behålla kompetensen. Med facit i hand vet vi att industrin totalt sett inte drabbades så hårt som det förutspåddes, vilket givetvis har påverkat såväl arbetslöshet som BNP på ett positivt sätt.

Långa leveranskedjor riskerar att hamna i obalans när efterfrågan snabbt ändras. Vårens stopp och höstens gasande hos produktionsenheter med en global marknad på både ingående komponenter och råmaterial har lett till en akut brist på dessa. Med ändrade konsumtionsmönster under pandemin, med till exempel mycket större efterfrågan på elektroniska produkter och skyddsutrustning, har lett till att råvara producerats i lägre takt än behovet samtidigt som övrig konsumtion nu når en normal nivå. Lägg därtill att det har varit en mycket stor efterfrågan på produkter från Kina, vilket i sin tur har givit en obalans i containers som transporteras till sjöss och nu helt enkelt befinner sig på fel ställen. Den problematiken leder till att transportpriserna har gått upp flera 100%, vilket sällan kan kompenseras med att slutkonsumenten betalar ett högre pris för sin vara.

I dessa fall är det våra industrier som drabbas. Nu. Vi står i kanten till ett eventuellt nytt stup men skillnaden nu är att industrin har fulla orderböcker och prognosen ser bättre ut än på länge, men utan material kan de inte producera och de får därmed inte intäkter. Force majeure-klausulen är sällan tillämpbar i de här fallen och korttidspermittering ersätts endast när det är brist i inkommande order. Vi riskerar åter att industrin tvingas till varsel med ett stort kompetenstapp som följd. De enkla jobben inom industrin finns inte längre, utan de flesta moment kräver en längre upplärning. Förlorar industrin kompetensen nu kommer den svenska industrin få mycket svårt att återhämta sig och vara med i den stenhårda globala konkurrensen där vi nu har ett försprång i den både när det kommer till hållbarhet och innovation. I upploppet mot slutet av pandemin behöver industrin få förutsättningar att nyttja ett eventuellt stillestånd till att öka konkurrenskraften och komma tillbaka starkare än innan, inte med en obefintlig bemanning med sviktande förtroende på marknaden som följd.

Vår fråga är. Hur ser strategin från riksdag och regering ut? Problematiken kan inte ha undgått någon som följer näringslivet.

Annika Cederfeldt, ansvarig näringslivspolitisk utveckling, Handelskammaren Jönköpings län
Helena Zar Vallin, vd, Handelskammaren Jönköpings län